

THAY ĐỔI TƯ DUY CHIẾN LƯỢC TRONG PHÁT TRIỂN NGÀNH NÔNG NGHIỆP TẠI VIỆT NAM

TS. ĐOÀN TRANH

Trường Đại học Duy Tân

sản xuất nông nghiệp Việt Nam hiện nay không chỉ tập trung vào an ninh lương thực mà phải dựa vào lợi thế, giá trị và công nghệ là những xu hướng phát triển và định hình chiến lược ngành nông nghiệp trong giai đoạn hiện nay và sắp đến của Việt Nam. Nếu làm được như vậy, Việt Nam có thể kiểm soát được các hoạt động không lành mạnh của thương nhân nước ngoài, đồng thời đảm bảo ổn định kinh tế, bảo tồn đa dạng sinh học và tăng thu nhập cho nông hộ.

Cách thức quản lý ngành hiện nay tại Việt Nam nói chung và ngành nông nghiệp nói riêng rất cát cứ, không liên kết và tạo ra sự chông chéo làm lãng phí nguồn lực của ngành và của nền kinh tế. Sự phân chia kinh tế ngành để quản lý và phân chia nhiệm vụ, nhưng thực tiễn mọi hoạt động của ngành kinh tế luôn là chuỗi liên kết của liên ngành. Những phân tích trên cho thấy ngành nông nghiệp và ngành công thương cần phải được điều chỉnh trong chiến lược phát triển ngành nông nghiệp Việt Nam. Việc điều chỉnh này là cần thiết để có những chính sách phù hợp cho các các đối tác trên chuỗi ngành hàng nông sản, nhằm tạo ra **động lực mới** cho ngành nông nghiệp Việt Nam nói riêng, và cho ngành nông nghiệp duyên hải miền Trung nói riêng. Những cơ sở khoa học và thực tiễn của những thay đổi tư duy chiến lược trong phát triển ngành nông nghiệp có những điểm cơ bản như sau:

- Theo định nghĩa của Tổ chức Lương Nông Thế giới (FAO) *nông nghiệp theo nghĩa rộng hơn bao gồm cả sản xuất, bảo quản, chế biến và marketing các sản phẩm trồng trọt, chăn nuôi, lâm sản và thủy sản*. Định nghĩa này là cơ sở để ngành nông nghiệp can thiệp sâu hơn vào các hoạt động trên chuỗi ngành hàng nông sản. Và đây là cơ sở để xây dựng các chính sách phát triển ngành nông nghiệp để tạo điều kiện cho các đối tác trên chuỗi nông sản được hưởng những chính sách ưu đãi liên quan đến hoạt động nông nghiệp. Điều này cũng đồng nghĩa hỗ trợ để phát triển nông nghiệp, nông thôn và nông dân. Hiện nay, trên thế giới nhiều nước tiên tiến xem nông nghiệp là các hoạt động theo định nghĩa của FAO.

- *An ninh lương thực hiện nay đã bao hàm phạm vi quốc và toàn cầu, và nhu cầu dinh dưỡng của bữa ăn quan trọng hơn số lượng lương thực được cung cấp*. Điều này là cơ sở để đất đai tại duyên hải miền Trung không nhất thiết phải trồng cây lương thực, mà trồng trọt và chăn nuôi các cây con khác đem lại giá trị kinh tế cao hơn.

- *Sản xuất nông nghiệp dựa trên lợi thế, giá trị và công nghệ*. Đất sản xuất nông nghiệp bình tại khu vực duyên hải miền Trung rất thấp, Quảng Nam được xem là tỉnh có diện tích đất nông nghiệp tương đối cao so với các tỉnh duyên hải miền Trung khác thì cũng chỉ có 0,4 ha/hộ sản xuất, thấp hơn bình quân cả nước là 0,63ha/hộ sản xuất. Nên việc lựa chọn vụ mùa, phương thức canh tác và ứng dụng công nghệ cao để gia tăng năng suất là xu hướng phù hợp với điều kiện khí hậu khắc nghiệt tại miền Trung.

- *Cảnh giác trước chiến lược phát triển của ngành nông nghiệp Trung Quốc*. Trung Quốc đang chuyển hướng sản xuất những nông sản hiện là thế mạnh của Việt Nam như lúa gạo, cà phê,

cao su. Nếu ngành nông nghiệp Trung Quốc sản xuất lương thực dư thừa, có thể sản xuất các cây công nghiệp cà phê, cao su là thế mạnh của Việt Nam; thì Việt Nam không chỉ cạnh tranh với Trung Quốc trên thị trường nội địa mà cả trên thị trường khu vực và toàn cầu.

Với chiến lược xây dựng Việt Nam trở thành nước công nghiệp vào năm 2020, qua một thời gian dài, ngành nông nghiệp và nông dân không được đầu tư đủ dù đóng góp vào GDP của ngành nông nghiệp hiện chiếm gần 19%. Hà Lan chỉ có 2,6% dân số làm nông nghiệp và ngành nông nghiệp đóng góp vào GDP chỉ 3%, nhưng người Hà Lan rất tự hào về sản phẩm nông nghiệp của họ và thế giới biết đến Hà Lan như một nước nông nghiệp. Nên chăng Việt Nam nên trở thành **bếp ăn của thế giới** như đề xuất của Philip Kotler.